

Federacja Związków Gmin i Powiatów RP

GAZETA RP

GMIN, POWIATÓW I WOJEWÓDZTW

GRUDZIEŃ 2003

ISSN 1507-5893

OCHRONA ŚRODOWISKA

Asbest

SPIS TREŚCI

- 2 **WSTĘP** – Kazimierz Barczyk, przewodniczący Federacji Związków Gmin i Powiatów RP.
- 3 **O AZBESCIE.** Azbest – minerał śmierci
- 5 **WYWIAD.** Rozmowa ze Stanisławem Żelichowskim, ministrem środowiska
- 8 **AZBEST W PRAWIE.** Ustawa o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest
- 10 **POLITYKA PAŃSTWA.** Narodowy Program Usuwania Azbestu
- 12 **POLITYKA SAMORZĄDÓW.** Jak robi to Szczecin
- 15 **ZAMIAST AZBESTU.** Produkty firm Pentagon Plastics i Deitermann
- 17 **USUWANIE I UTYLIZACJA.** Potrzeby w zakresie składowania odpadów azbestowychlityka władz lokalnych na rzecz rozwoju budownictwa komunalnego

— ◆◆◆ —

WYDAWCA:	Fundacja Rozwoju Samorządności i Prasy Lokalnej
ADRES	
REDAKCJI	ul. Zakopiańska 73 30-418 Kraków tel. / fax (012) 266 95 70
RADA PROGRAMOWA	Kazimierz Barczyk, Jan Wieczorkowski, Wojciech Boroński Paweł Stańczyk Maciej Korkuć
REDAKTOR NACZELNY	Wojciech Stańczyk
PROJEKT GRAFICZNY	
I REALIZACJA	Jarosław Szczurek
PRODUKCJA	PFU ASTA ul. Zakopiańska 73 30-418 Kraków tel. / fax (012) 266 95 70
DRUK	DRUKMAR Zabierzów

Szanowni Państwo!

I znów rozpoczęliśmy nową kadencję samorządu. Dla szeregu z Państwa jest to pierwszy kontakt z tą instytucją, czy to w wymiarze gminnym, powiatowym czy wojewódzkim. Jednak i dla tych, którzy ponownie zostali wybrani do lokalnych władz, niniejsza kadencja jest sytuacją nową. Oto bowiem władza wykonawcza w samorządzie po raz pierwszy wyłoniona została w bezpośrednich wyborach. To mieszkańcy, a nie radni, zdecydowali kto będzie prezydentem, burmistrzem, wójtem. Jest to bardzo duży kredyt zaufania, którego nie wolno zmarnować. Gratuluję w tym miejscu wszystkim, którzy zostali wybrani.

Wszyscy mamy świadomość tego, jak ważnym elementem kształtującym lokalną politykę będą relacje pomiędzy radą, a wyposażonym w bogate kompetencje wójtem. Należy jednak pamiętać, że różnice politycznie nie powinny przesłaniać rzeczywistych problemów gmin i ich obywateli. Powinniśmy dbać o podnoszenie komfortu życia mieszkańców, rozwój gospodarczy, miejsca pracy, inwestycje. To właśnie jest samorząd – twórcze działanie na rzecz dobra wspólnego.

Ochrona środowiska jest obszarem, który daje największą szansę na realizację tych problemów. Inwestycje z tego zakresu nie tylko poprawiają stan wód czy powietrza na danym obszarze, ale dają również miejsca pracy, ożywiają przedsiębiorczość i przyciągają potencjalnych turystów i inwestorów.

Likwidacja azbestu jest jednym z takich działań. Mało kto sobie zdaje sprawę, jak niebezpieczny i rakotwórczy jest ten minerał. Azbest jest wszędzie, zarówno w budynkach mieszkalnych, jak i użyteczności publicznej. Są to pokrycia dachowe, płyty azbestowo-cementowe, rury. Wieloletnia ich eksploatacja sprawia, że z uszkodzonych elementów ulatniają się pył i włókna azbestowe, które z łatwością przenikają do płuc. Wielkość i struktura tych włókien sprawia, że ludzki organizm nie jest w stanie ich z siebie wydalić. W ten właśnie sposób rodzi się azbestoza. Choroba, która ujawnia się po wielu latach i na którą nie ma lekarstwa.

Niniejszą publikacją pragniemy Państwu przybliżyć ten problem, gdyż to właśnie samorządy odpowiadać mają za jego usuwanie i utylizację. Każda gmina, każdy powiat i każde województwo będą musiały przygotować lokalne plany działań w tym zakresie, budować składowiska, organizować pomoc finansową dla właścicieli domów i budynków. O skali problemu świadczy fakt, że w użyciu znajduje się 16 mln m kw. płyt, na których usunięcie potrzebnych jest ponad 80 składowisk. W naszym kraju tak naprawdę jest tylko jedno: w Trzemesznie w woj. wielkopolskim. Inne składowiska, na które przyjmuje się materiały azbestowe, nie spełniają wszystkich niezbędnych norm.

Również Federacja Związków Gmin i Powiatów RP pragnie włączyć się w działania zmierzające do rozwiązania tego palącego problemu. W najbliższym czasie odbędzie się specjalna konferencja na ten temat, na którą już teraz Państwa zapraszam. Jak zawsze uczestniczyć w niej będą uznani specjaliści, eksperci, przedstawiciele instytucji centralnych i ministerstw.

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Federacji Związków Gmin i Powiatów RP
oraz Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

serdecznie zaprasza na VIII MAŁOPOLSKI BAL SYLWESTROWY – SYLWESTER 2002/2003
W SALACH PAŁACU WIEŁOPOLSKICH W KRAKOWIE

w trakcie Balu: Aukcja i kwesta na zorganizowanie wakacyjnego pobytu dzieci z Królewca, Litwy, Białorusi i Ukrainy
pod hasłem „Podarujmy dzieciom lato – Kraków 2003”

Koszt dwuosobowego zaproszenia wynosi 500 zł. Zaproszenia można rezerwować indywidualnie i grupowo (po przesłaniu kopii przelewu bankowego) w sekretariacie Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski, ul. Grodzka 28, 31-004 Kraków, tel./fax (0...12) 421-93-12, 61-61-482. wpłaty prosimy dokonywać na konto Fundacji Rozwoju Samorządności i Prasy Lokalnej, BPH III O/Kraków 10601406-330000079358, z dopiskiem „Sylwester 2003” – decyduje kolejność zgłoszeń.

Azbest – minerał śmierci

Azbest kojarzy się dziś jednoznacznie z rakiem. Od kilkunastu lat, po wielu wiekach powszechnego stosowania, świat rezygnuje z jego stosowania. Wycofywany jest z użycia również w Polsce. Od 1997 r. obowiązuje ustawa o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Zabrania ona produkcji, obrotu oraz wprowadzania na rynek produktów z tą substancją. Minie jednak wiele lat nim gigantyczna ilość azbestu znajdująca się w użyciu przestanie zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców naszego kraju

Co to jest azbest?

Azbest to włóknisty materiał nieorganiczny (w wielu państwach znany pod nazwą lnu kamiennego lub bawełnianego kamienia). Jego największą zaletą jest odporność na wysokie temperatury. Po nagraniu do 350°C odporność mechaniczna włókien azbestu spada zaledwie o 20% (spowodowane to jest usunięciem części wody). Natomiast po przyjęciu wody z wilgotnego otoczenia wraca do poprzedniego stanu. Dopiero temperatura ponad 700°C powoduje całkowite odparowanie wody i nieodwracalne zniszczenie materiału (włókna tracą elastyczność i zaczynają się kruszyć).

Zastosowanie

Przez wieki azbest uważany był za wspinały dar natury – trwały, niepalny, niezwykle odporny na reakcje chemiczne, wysokie temperatury, przydatny na tysiąc sposobów. Początki stosowania azbestu stwierdzono w Finlandii w okolicach Paakkila. Mówią o tym wykopaliska pochodzące sprzed 4500 lat. W Europie południowej azbest znany był od ok. 2500 lat p. n. e. Starożytni Rzymianie używali go do wyrobu płótna zwanego "linum vivum" ("żyjące płótno"), w które owijali zwłoki władców, aby po spaleniu zachować ich prochy.

Od XV do XVII w. azbest był dodawany do niepalnej skóry, papieru, knotów do świec, sukna na płaszcze żołnierskie. Termin "amiantus", który zachował się w językach romańskich, oznacza "nieplamisty", wywodzi się stąd, że minerał wrzucony do ognia nie spala się, nie traci na wadze, a staje się jakby czystszy. W językach niemieckich, angielskich azbest znaczy "niegasnący". Cesarz rzymski Karol Wielki, (VIII w.) miał u siebie obrus utkany z azbestu, który po zakończeniu biesiady wrzucano w ogień, by po czasie wyjąć go ponownie, gdy był już oczyszczony z resztek pokarmu. Cesarz, jak podają historycy, bardzo imponował w ten sposób swym gościom.

Już przed 6 tysiącami lat mieszano azbest z gliną, z której wyrabiano naczynia ceramiczne. Stosowano go na przestrzeni całego średniowiecza, przy wyrobie wszelkich tkanin. W XIX w. – z nastaniem rewolucji przemysłowej – był on potrzebny przy budowie kotłów parowych i innych maszyn, w których izolacja termiczna odgrywała znaczącą rolę. Z chwilą rozpoczęcia budowy okrętów o kadłubie metalowym pojawił się wymóg zastosowania lepszej izolacji termicznej. Azbest opanował tym samym kolejne obszary. Jego zastosowanie nabrało nowego rozmachu podczas II wojny światowej przy produkcji okrętów dla potrzeb marynarki wojennej w Anglii i w Stanach Zjednoczonych. Hossa na azbest trwała jeszcze po zakończeniu wojny, do lat 70. Stosowano go nawet przy produkcji masek gazowych.

Wyroby z azbestu

W minionym stuleciu z najlepszych gatunków azbestu wytwarzało się przędzę azbestową, używaną do produkcji sznurów, taśm, tkanin ognioochronnych i koców gaśniczych, odpornych na działanie temperatury od 250°C do 450°C. Azbest służył również do produkcji okładzin ciernych i taśm hamulcowych oraz materiałów hydroizolacyjnych, np. pap dachowych, mas i kitów. Od początku lat 60. azbest zaczęto wykorzystywać przede wszystkim w budownictwie. Używano go do wytwarzania materiałów dekaraskich i okładzinowych (w postaci płyt falistych i gładkich), rur wodociągowych i kanalizacyjnych. Te produkty zaliczamy do wyrobów spoistych, w których azbest jest związany cementem (ich gęstość objętościowa wynosi ok. 1600 kg/m³). Dopóki nie zostaną uszkodzone, a azbest nie zacznie przedostawać się z nich do powietrza, nie stanowią zagrożenia dla zdrowia mieszkańców i osób wykonujących prace remontowe. Dużo groźniejsze są wyroby miękkie (o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³), w których jest dużo azbestu, a mało substancji wiążących. Dawniej używano ich do ocieplania rur i bojlerów, zabezpieczania akustycznego i przeciwogniowego. Dziś ich stosowanie jest już zabronione. Możemy jednak zetknąć się z tymi materiałami w czasie prac rozbiórkowych - ich odpady są bardzo niebezpieczne.

Ilość azbestu w otoczeniu

Zużycie azbestu w całej Europie spadło, pomimo że na świecie ciągle rośnie, co jest "zasługą" państw rozwijających się i Europy Wschodniej. W wielu krajach obowiązuje zakaz produkcji z wykorzystaniem azbestu, ale nie dotyczy on jego stosowania. Na prawie 2-2, 5 mld m kw. wyro-

bów włóknisto-cementowych rocznie, wytwarzanych na świecie, tylko 5-7 proc. stanowią wyroby bezazbestowe. Używane są głównie w Europie, w tym również w Polsce.

Zakaz stosowania azbestu zaczęto wprowadzać w połowie lat 80-tych na terenie zachodnich Niemiec oraz w krajach skandynawskich. Wiadome już wtedy było, że ułatwiający się włókna azbestowe, są rakotwórcze i niebывale niebezpieczne. Niedługo potem dołączyła Belgia, Holandia, Szwajcaria i Austria. Działania w tym zakresie wymogła również dyrektywa Rady Europy z 1987 r.

W Polsce od stu lat masowo używano produktów azbestowych. W okresie szczytu popularności importowano ok. 100 tys. ton tego minerału rocznie. Większość surowca wykorzystywano do produkcji wyrobów azbestowo-cementowych w postaci płyt dekarckich (ok. 70-80 proc.). Efektem jest olbrzymia liczba tego rodzaju wyrobów zamontowanych jako pokrycia dachowe lub okładziny ścian, zarówno w budynkach indywidualnych, jak i użyteczności publicznej.

Choć z każdym rokiem liczba azbestu w Polsce się obniża, ocenia się, że łączna powierzchnia ścian i dachów z jego udziałem liczy ponad 1, 5 mld mkw. Mniejsza jest powierzchnia azbestowych rur i płyt izolacyjnych, ale tam niestety azbest ma największe stężenie.

Tadeusz Kos

Azbestoza

Brytyjscy naukowcy z londyńskiego Instytutu Badań nad Rakim, twierdzą, że jedna czwarta spośród miliona osób, które zachorują w ciągu najbliższych 35 lat na nowotwory w Europie Zachodniej, będą to ludzie, którzy pracowali przy azbecie. Ich zdaniem międzybłoniak opłucnej (azbestoza), przy dzisiejszym stanie jej zapobiegania, zabije w tym czasie 250 tys. osób.

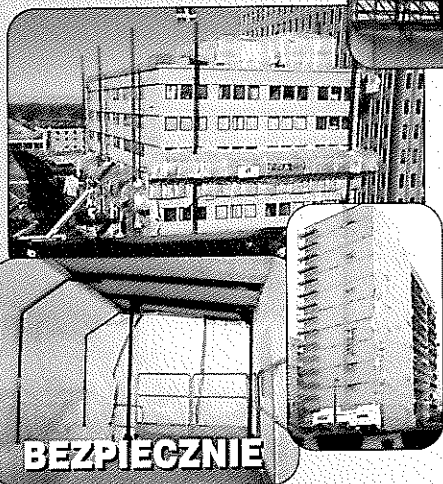
Proces chorobowy jest długi, wynosi średnio około 20 lat od podjęcia pracy w azbestowym pyłu. Sprawcą zagrożenia są niewidzialne gołym okiem włókna azbestowe wdychane do płuc. Ostre, niebezpieczne drobinki drażnią śluzówkę płuc, powodując zwłóknienie tkanki płucnej, co inicjuje proces nowotworowy. Pęcherzyki płucne niszczą, rozwija się międzybłoniak. Objawia się dopiero po kilku latach napadowym kaszlem i astmą. Uwięzione w płucach włókna nie mogą być samoistnie usunięte. W ostrych przypadkach może dojść do zablokowania układu oddechowego i śmierci.

FRACO

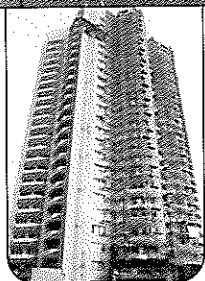
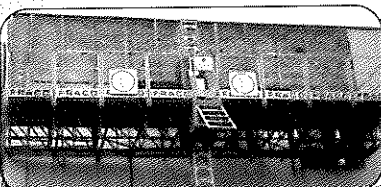
BEZPIECZNE USUWANIE WYROBÓW AZBESTOWYCH
Bo z FRACO wszystko jest możliwe

www.fraco.com.pl

OSZCZĘDNIE!
Czwarty miesiąc gratis!

BEZPIECZNIE

**PLATFORMY
ROBOCZE**

- **F**unkcjonalne
- **R**obocze
- **A**utomatyczne
- **C**oraz częściej używane
- **O**ptymalne rozwiązania

0605 677 059
Fax/tel. (032) 204 0342
email: tade@fraco.com

Az Kompleksowa obsługa

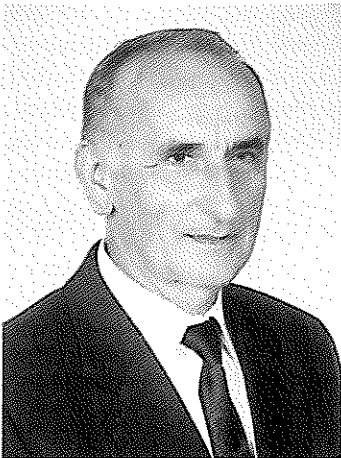
- Bezpieczny demontaż
- Monitorowanie środowiska
- Badanie laboratoryjne
- Bezpieczny, tani transport i składowisko
- Wykonanie nowej fasady

Metodycznie
Profesjonalnie
Gwarantowane
Konkurencyjnie

44-120 Pyskowice, ul. Zaolszany
Tel. (032) 233 9809
Fax (032) 233 9810

Skierujemy pieniądze do samorządów

Rozmowa ze Stanisławem Żelichowskim, Ministrem Środowiska

Panie Ministrze, rozmawiamy tuż po targach POLEKO. Jak Pan je ocenia? Co z tegorocznej imprezy wynika dla działań na rzecz ochrony środowiska?

POLEKO było niezbędne, ponieważ Polska może dostać z Unii Europejskiej nawet cztery miliardy EURO. Brukselscy analitycy oceniają, że jesteśmy

w stanie wykorzystać maksymalnie 17 procent środków przeznaczonych na ekologię. My jednak uporamy się, by wykorzystać całość. Skierujemy te pieniądze do samorządów i państwowych firm. Na targach pokazaliśmy więc najlepsze techniki i technologie światowe, bo nie stać nas na kupowanie byle czego. Można było zapoznać się z ofertą firm o światowej randze. Tegoroczne POLEKO przebiegało pod hasłem energii odnawialnej, zademonstrowaliśmy więc możliwości w tym zakresie. Bardzo się cieszę, bo wszyscy zainteresowani – samorządy, przedsiębiorstwa - będą mogli skorzystać z tego, co w tej chwili najlepsze na świecie w dziedzinie ochrony środowiska. Umowy, zakupy powinny być udane.

A teraz wrómy do codzienności. Polska, podobnie jak wszystkie kraje przystępujące do Unii Europejskiej, ma obowiązek dostosować polskie prawodawstwo związane z ochroną środowiska do standardów UE. Jak wygląda ten proces?

W latach 2000-2001 w Polsce uchwalono czternaście nowych ustaw o charakterze dostosowawczym, w tym najważniejszą, czyli ustawę Prawo ochrony środowiska. Wytacza ona generalne zasady; ustanawia instytucje ochrony środowiska; wyznacza reguły odpowiedzialności prawnej; ustala opłaty i kary. Obecnie trwają prace przygotowujące rozporządzenia do tych ustaw. Powinny być gotowe do końca roku.

A nad jakimi przepisami prace trwają?

Europejskie prawo jest niezwykle kreatywne i wciąż się zmienia. Dlatego też po przyjęciu tzw. nowego prawa

wspólnotowego; co miało miejsce w latach 2000-2001; w naszym ministerstwie i w innych resortach rozpoczęły się prace nad projektami wielu ustaw, które zapewnią zgodność polskiego prawa z przepisami obowiązującymi w Unii. Można wymienić nowelizację ustawy o organizmach genetycznie zmodyfikowanych; ustawę o kontroli postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową; nową ustawę o ochronie przyrody; ustawę o informowaniu nabywców o zużyciu paliwa i emisji dwutlenku węgla z nowych samochodów używanych. Trwają też prace nad przygotowaniem regulacji prawnych, które pozwolą wprowadzić w życie system zbywalnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

A co z ustawą Prawo ochrony środowiska? Czy przewiduje się w niej jakieś zmiany?

EKO - BORUTA sp. z o.o.
95-100 Zgierz, ul. A. Struga 10

Oferujemy profesjonalną
usługę składowania
odpadów przemysłowych
- także azbestu
na składowisku
zlokalizowanym w Zgierzu.

Nowe prawo wspólnotowe sprawia, że do już przyjętych ustaw trzeba wprowadzać zmiany. Tak jest również w przypadku Prawa ochrony środowiska, uchwalonego nie tak dawno, bo w kwietniu 2001 roku. Po zmianach poszerzony zostanie katalog dokumentów o charakterze strategicznym, dotyczących oceny oddziaływania na środowisko i umożliwiających gromadzenie danych, które pozwolą na tworzenie raportów dla Komisji Europejskiej o procesie dostosowania dyrektyw dotyczących ochrony środowiska. W ustawie znajdzie się też zapis o tworzeniu krajowych struktur umożliwiających rejestrację polskich przedsiębiorstw w systemie EMAS.

By ocenić stan naszego prawa związanego z ochroną środowiska, poznać opinie środowiska prawniczego na temat tworzonych przepisów, powołał Pan w maju tego roku Radę Konsultacyjną. Jak Pan ocenia jej dotychczasową działalność?

Radę powołałem jako organ pomocniczy. Zaprosiłem do niej prawników z różnych środowisk, reprezentujących najbardziej opiniotwórcze instytucje, dzięki czemu powstała reprezentatywna grupa najwybitniejszych prawników związanych z prawem ochrony środowiska. Członkowie Rady otrzymują na przykład projekty aktów wykonawczych, informacje o stanie zaawansowania prac legislacyjnych i opiniują je. Opinie przedstawiają podczas posiedzeń, w których uczestniczy dyrektor departamentu prawnego naszego ministerstwa. Z uwagi na charakter działalności Rady trudno mówić o wymiernych, konkretnych efektach jej pracy, ale ważne jest, że udało się zgromadzić tyle prawniczych autorytetów. Dzięki temu mogę liczyć na fachową opinię na temat rozwiązań prawnych przygotowywanych przez nasze ministerstwo.

Wśród wielu problemów związanych z ochroną środowiska jest taki, o rozwiązaniu którego mówi się od wielu lat. Myślę o zanieczyszczeniu środowiska azbestem. Co dotychczas udało się zrobić?

W maju tego roku Rada Ministrów zaaprobowwała program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Przewiduje on m.in. usuwanie azbestu z różnych działów gospodarki, szczególnie z budownictwa. Program zawiera też propozycje dotyczące zasad składowania odpadów azbestowych, postulaty wsparcia finansowego z budżetu państwa, funduszy ochrony środowiska, Unii Europejskiej i od władz terenowych. Co ważne, przygotowano również wytyczne dotyczące opracowania wojewódzkich i powiatowych programów usuwania wyrobów zawierających azbest. Dzięki temu program realizowany będzie na trzech poziomach: centralnym, wojewódzkim i lokalnym. I jeszcze jedna istotna wiadomość. Pod koniec października Rada Ministrów przyjęła Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, który uwzględ-

nia założenia omawianego programu. Zalecenia dotyczące m.in. usuwania odpadów zawierających azbest, które znalazły się w Krajowym Planie, mają być uwzględniane w wojewódzkich, powiatowych i gminnych planach gospodarki odpadami, stanowiących część programów ochrony środowiska.

Na co przede wszystkim zostaną wykorzystane fundusze ochrony środowiska?

Szacunki wskazują, że realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest potrwa 30 lat i pochłonie przeszło 47 miliardów złotych. Środki z funduszy ochrony środowiska mają być wykorzystane przede wszystkim na dofinansowanie budowy składowisk odpadów niebezpiecznych, oczyszczanie miejsc publicznych a także wspieranie inicjatyw samorządu terytorialnego, których celem będzie konsekwentne usuwanie nie tylko niebezpiecznych wyrobów, lecz także skutków ich szkodliwego wpływu na mieszkańców i środowisko. Pieniądze mają być przeznaczone także na badanie stanu powietrza, wody, gleby i zanieczyszczonych miejsc publicznych.

Program to nie wszystko. Potrzebne są uregulowania prawne, które ułatwią usuwanie azbestu. Co zrobiono w tym zakresie?

Od 1 stycznia 2003 roku zacznie obowiązywać rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie opłat za składowanie odpadów. Obniża ono stawki za składowanie odpadów zawierających azbest na składowiskach odpadów niebezpiecznych. W przypadku materiałów izolacyjnych oraz konstrukcyjnych zawierających azbest stawki te maleją sześciokrotnie – ze 106,70 złotych za tonę do 16,01 zł. Od 18 listopada z kolei obowiązuje rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny. Umożliwia ono łączne składowanie odpadów zawierających azbest. Bardzo istotne jest także rozporządzenie Ministra Środowiska z października tego roku dotyczące sposobu przedkładania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających specjalne zagrożenie dla środowiska. Przepis ten nakłada na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek informowania wojewody o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu.

A co z budową nowych składowisk?

Powstający projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań związanych z lokalizacją, budową, eksploatacją i zamknięciem, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk, zawiera wytyczne dotyczące składowisk odpadów azbestowych. Powinny one w znacznym stopniu obniżyć koszty budowy nowych składowisk.

Tysiące samorządów Jeden Bank

Kompleksowa obsługa bankowa samorządu terytorialnego

bieżące zarządzanie finansami

rachunki bieżące i pomocnicze, lokaty terminowe, karty płatnicze, home banking, usługi powiernicze, lokowanie wolnych środków na rynku międzybankowym oraz w papiery dłużne

instrumenty finansowania działalności

kredyty obrotowe, kredyty inwestycyjne, kredyty na realizację przedsięwzięć objętych programem SAPARD, poręczenia, gwarancje, akredytywy, wykup wierzytelności przysługujących od jednostek samorządu terytorialnego

emisja obligacji komunalnych

finansowanie inwestycji proekologicznych

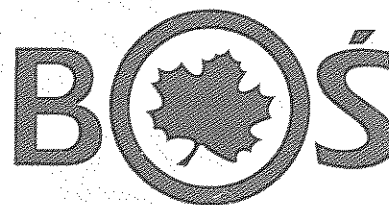
kredyty preferencyjne na przedsięwzięcia z zakresu ochrony wód, ochrony powietrza, zagospodarowania odpadów, gospodarki wodnej w tym zaopatrzenia wsi w wodę, agroturystyki, kredyty na zakup lub montaż urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska, kredyty na przedsięwzięcia energo- i termooszczędne

bankowa obsługa pracowników jednostek samorządowych

doradztwo w zakresie prawnych, technicznych i ekologicznych aspektów realizacji inwestycji

usługi dodatkowe

wrzutnia nocna, inkaso samochodowe, skrytki sejfowe, bankomaty, automatyczna całodobowa informacja telefoniczna TeleBOŚ

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

CENTRALA

00-950 Warszawa, Al. Jana Pawła II 12

tel. (0-22) 850-87-35, fax (0-22) 850-88-91, www.bosbank.pl, e-mail: bos@bosbank.pl

Ustawa z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. Ust. nr 101/97, pozycja 628 z późn. zmianami)

Art. 1.1. W celu wyeliminowania produkcji, stosowania oraz obrotu wyrobami zawierającymi azbest zakazuje się:

- 1) wprowadzania na polski obszar celny:
 - a) wyrobów zawierających azbest,
 - b) azbestu,
- 2) produkcji wyrobów zawierających azbest,
- 3) obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, z zastrzeżeniem ust. 3, do wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy.

3. Minister gospodarki, w porozumieniu z ministrem ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa, określa corocznie, w drodze rozporządzenia, na wniosek producenta lub podmiotu wprowadzającego na polski rynek celny wyroby zawierające azbest, wykaz wyrobów dopuszczonych do produkcji lub do wprowadzenia na polski rynek celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy.

Art. 1a.1. Pracownikom zakładów wymienionych w załączniku nr 2 i 3 do ustawy, o której mowa w art. 1, zatrudnionym w tych zakładach w dniu 28 września 1997 r. przysługuje jednorazowe odszkodowanie w wysokości:

- 1) 14 000 złotych - osobom zatrudnionym przez okres co najmniej 20 lat,
- 2) 11 400 złotych - osobom zatrudnionym przez okres co najmniej 15 lat,
- 3) 7 600 złotych - osobom zatrudnionym przez okres co najmniej 10 lat,
- 4) 3 800 złotych - osobom zatrudnionym przez okres co najmniej 5 lat.

2. Do okresu zatrudnienia, od którego zależy prawo i wysokość odszkodowania, podlegają zaliczeniu okresy pozostawania w stosunku pracy, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 1998 r. z zakładach, o których mowa w ust. 1, z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych. Do ustalania okresu zatrudnienia stosuje się przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1.

3. W przypadku pozostawania w stosunku pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy okres zatrudnienia, o którym mowa w ust. 2, ustala się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

4. Odszkodowania, o których mowa w ust. 1, finansowane są ze środków Funduszu Pracy.

5. Na wniosek pracodawcy, złożony nie później niż w ciągu 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zawierający wykaz osób uprawnionych do odszkodowania oraz przysługujące tym osobom kwoty, kierownik rejonowego urzędu pracy przekazuje, nie później niż do dnia 31 grudnia 1998 r., na konto pracodawcy, środki Funduszu Pracy przeznaczone na wypłatę odszkodowań.

6. Środki Funduszu Pracy, o których mowa w ust. 5, nie wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi na konto rejonowego urzędu pracy, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia ich otrzymania przez zakład pracy.

Art. 2.1. Zakłady wymienione w załączniku nr 2 do ustawy, które w dniu jej wejścia w życie produkowały płyty faliste azbesto-

wo-cementowe dla budownictwa, mogą, nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, nadal produkować te wyroby.

2. W zakresie dotyczącym produkcji i obrotu wyrobami, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się zakazów określonych w art. 1:

- 1) w ust. 1 pkt 1 lit. b) - przez okres 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,
- 2) w ust. 1 pkt 3 - przez okres 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 3.1. Zakłady pracy wymienione w załączniku nr 2 do ustawy, realizujące programy restrukturyzacyjne, przedkładają ministrowi gospodarki - w okresach kwartalnych - informacje o przebiegu procesu restrukturyzacyjnego.

2. Realizacja programów, o których mowa w ust. 1, może być wspierana środkami budżetu państwa określonymi na ten cel w ustawie budżetowej.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wspierania programów, o których mowa w ust. 1.

4. W przypadku niezrealizowania przez zakłady pracy wymienione w załączniku nr 2 do ustawy programu, o którym mowa w ust. 1, minister gospodarki może, w drodze rozporządzenia, skrócić dla tego zakładu określony okres, w ciągu którego dopuszczalna jest dalsza produkcja wyrobów zawierających azbest.

Art. 4.1. Minister gospodarki, w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych i administracji oraz ministrem ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, sposoby bezpiecznego użytkowania oraz warunki usuwania wyrobów zawierających azbest.

2. Minister pracy i polityki socjalnej, w porozumieniu z ministrem zdrowia i opieki społecznej, określi, w drodze rozporządzenia, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy:

- 1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- 2) program szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Art. 5.1. Pracownikom zatrudnionym w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy, w przypadku stwierdzenia po dniu rozwiązania stosunku pracy choroby zawodowej, jednorazowe odszkodowanie przysługujące od pracodawcy na podstawie przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

2. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1, finansowane jest ze środków budżetu państwa.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także do jednorazowych odszkodowań przysługujących członkom rodziny pracownika, o którym mowa w ust. 1, a który zmarł wskutek choroby zawodowej.

Art. 6.1. Osobom spełniającym warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnych, określone w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdzia-

laniu bezrobociu (Dz.U. z 1997 r. Nr 25, poz. 128, Nr 28, poz. 153, Nr 41, poz. 255, Nr 63, poz. 403, Nr 93, poz. 569, Nr 107, poz. 692, Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 776, z 1998 r. Nr 66, poz. 431 i Nr 106, poz. 668), przysługuje zasiłek przedemerytalny, o którym mowa w art. 37j ust. 3 i 6 tej ustawy, jeżeli posiadają okres uprawniający do emerytury, w tym co najmniej 10 lat były zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Do okresu zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1, zalicza się okresy:

1) zatrudnienia w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 oraz w przedsiębiorstwach powstałych w wyniku przekształcenia, podziału lub połączenia tych zakładów lub w przedsiębiorstwach korzystających z ich majątku do czasu zaprzestania produkcji wyrobów zawierających azbest i oczyszczenia tych zakładów z azbestu, nie później jednak niż do 31 grudnia 1999 r.,

2) zatrudnienia w innych przedsiębiorstwach, jeżeli pracownik był oddelegowany i wykonywał stale pracę na terenie zakładów, o których mowa w pkt 1.

3. Prawo do zasiłku przedemerytalnego przysługuje osobie spełniającej warunki, o których mowa w ust. 1 i 2, która w dniu wejścia w życie ustawy była zatrudniona w zakładach wymienionych w ust. 2, a rozwiązanie stosunku pracy z ostatnim pracodawcą nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Art. 6a.1. Na wniosek pracodawcy wymienionego w załączniku nr 2 do ustawy, rejonowy urząd pracy może zrefundować z Funduszu Pracy koszty szkolenia pracowników przez okres do 6 miesięcy obejmujące także wynagrodzenie należne szkolonym pracownikom w okresie odbywania szkolenia oraz opłacone od tych wynagrodzeń składki na ubezpieczenie społeczne, jeżeli po zakończeniu szkolenia pracownicy zostaną zatrudnieni przez tego pracodawcę, zgodnie z kierunkiem odbytego szkolenia, przez okres co najmniej 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Koszty szkolenia, o których mowa w ust. 1, są refundowane z Funduszu Pracy w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak za jedną osobę miesięcznie kwoty trzykrotnego najniższego wynagrodzenia obowiązującego w dniu zawarcia umowy dotyczącej refundacji tych kosztów.

3. Pracodawca, który nie spełnił warunku, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest do zwrotu kosztów szkolenia refundowanych z Funduszu Pracy.

Art. 6b.1. Pracownikom zakładów wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy, z którymi w okresie od 28 września 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości:

- 1) dwunastomiesięcznego wynagrodzenia - zatrudnionym w zakładzie przez okres co najmniej 10 lat,
- 2) sześciomiesięcznego wynagrodzenia - zatrudnionym w zakładzie przez okres co najmniej 5 lat,
- 3) trzymiesięcznego wynagrodzenia - zatrudnionym w zakładzie przez okres co najmniej roku.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, ustala się według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

3. Pracownikom uprawnionym do odprawy, o której mowa w ust. 1, nie przysługuje odprawa przewidziana w przepisach o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy lub w innych przepisach. Kwotę odprawy, o której mowa w ust. 1, pomniejsza się o kwotę innej, uprzednio wypłaconej odprawy.

4. Odprawa, o której mowa w ust. 1, finansowana jest ze środków Funduszu Pracy.

5. Na wniosek pracodawcy, złożony nie później niż do dnia 28 grudnia 1998 r., zawierający wykaz osób uprawnionych do odprawy oraz przysługujące tym osobom kwoty, kierownik rejonowego urzędu pracy przekazuje do dnia 31 grudnia 1998 r., na konto pracodawcy, środki Funduszu Pracy przeznaczone na wypłatę odpraw.

6. Środki Funduszu Pracy, o których mowa w ust. 5, nie wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, podlegają zwrotowi na konto rejonowego urzędu pracy, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia ich otrzymania przez zakład pracy.

7. Wysokość odprawy, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 25-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w II kwartale 1998 r.

Art. 7.1. Celem objęcia szczególną opieką zdrowotną pracowników i byłych pracowników zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest wprowadza się książeczkę badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych.

2. Książeczkę wystawia i przekazuje osobom, o których mowa w ust. 1, pracodawca, a w przypadku likwidacji lub upadłości pracodawcy - wojewódzki ośrodek medycyny pracy. Podmiot wystawiający książeczki zobowiązany jest do ich ewidencjonowania.

3. Minister zdrowia i opieki społecznej określi, w drodze rozporządzenia, wzór książeczki, sposób jej wypełnienia i aktualizacji.

Art. 7a.1. Pracownicy i byli pracownicy zakładów wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy, zatrudnieni w tych zakładach w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy, są uprawnieni do:

1) specjalistycznych badań lekarskich, o których mowa w art. 229 § 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 i Nr 106, poz. 668),

2) zwolnienia z odpłatności związanej z leczeniem uzdrowiskowym, z którego mogą korzystać raz w roku na podstawie skierowania lekarza sprawującego opiekę nad pracownikami lub byłymi pracownikami, potwierdzonego przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego,

3) Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz leków, o których mowa w ust. 1 pkt 3, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez instytucje powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego z budżetem państwa kosztów tych leków.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, finansowane są ze środków budżetu państwa. 3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz leków, o których mowa w ust. 1 pkt 3.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Tym dniem jest 28 września 1997 r.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – główne założenia

W maju 2002 r. Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Dla nikogo nie ulega jednak wątpliwości, że problem musi zostać rozwiązany, że nie można go bagatelizować i pozostawiać bez jakiegokolwiek nadzoru i oceny. Tym bardziej, że w ciągu najbliższych dwóch lat polskie przepisy prawne dotyczące azbestu powinny zostać znowelizowane zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej oraz konwencją Międzynarodowej Organizacji Pracy.

Cele postawione przez autorów Programu są bardzo obszerne i kosztowne. Ich realizacja wymagać będzie długofalowych działań, stąd dla osiągnięcia pożądanego efektów przyjęto 30-letnią perspektywę czasową. Nie jest to zresztą data sufitowa – na tyle lat producenci płyt azbestowo-cementowych określali czas użytkowania swoich wyrobów. Wynikało to z kilkudziesięcioletnich doświadczeń w eksploatacji płyt wytwarzanych powszechnie stosowaną mokrą metodą produkcji (metoda Hatschek'a).

Trwający 1/3 wieku okres użytkowania dla płyt azbestowo-cementowych potwierdzony został przez różne jednostki badawcze w krajach europejskich, z czego najważniejsza jest ekspertyza wykonana przez Uniwersytet Techniczny w Berlinie. W oparciu o wyniki badań stwierdzono, że dla płyt nieomalowanych największa korozja i uwalnianie włókien ma miejsce w okresie 25-35 lat. Ważną sprawą był montaż i konserwacja. Postępowanie zgodne z instrukcją producenta miało istotne znaczenie, gdyż na ogół brakowało wyspecjalizowanych wykonawców pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych, a na terenach wiejskich z reguły zabudowywano je systemem „gospodarczym”. W związku z tym, przy kryciu dachów popełniane były liczne błędy montażu, powodujące pękanie płyt oraz ich odkształcanie, czego skutkiem jest krótszy okres użytkowania. Te wyroby powinny zostać usunięte przed upływem 30 lat. Prawidłowe położenie i montaż, zastosowanie farb akrylowych oraz konserwacja (raz na 5-7 lat) dają możliwość użytkowania nawet wyższą niż 30 lat. Takich płyt jest jednak w Polsce bardzo mało i stanowią one śladową ilość w ogólnej masie pokryć dachowych z azbesto-cementu.

Przy wykonywaniu elewacji stosowano natomiast głównie płaskie płyty azbestowo-cementowe. Produkowano je tzw. metodą suchą, co w znacznym stopniu obniżało ich mechaniczne parametry. Zdolność przetrwania takich płyt jest krótsza niż 30 lat. Stopień korozji jest w tym przypadku uzależniony od czasu użytkowania, jak i czynników atmosferycznych, charakterystycznych dla danego obszaru. W regionach przemysłowych jest czterokrotnie większy w porównaniu z terenami nie zanieczyszczonymi oraz dwa razy

większy od obszarów wielkomiejskich. Płyty pomalowane i konserwowane wykazują przy tym większą odporność.

Ponadto w Polsce, wyroby zawierające azbest używane są w okresie od 10 do 50 lat. Przy założonym okresie usuwania na lata 2003-2032, wiele z tych wyrobów przekroczy wszelkie normy i granice bezpiecznego użytkowania. Dlatego kolejność usuwania wyrobów zawierających azbest powinna być określona w lokalnych programach.

Kierunki wsparcia

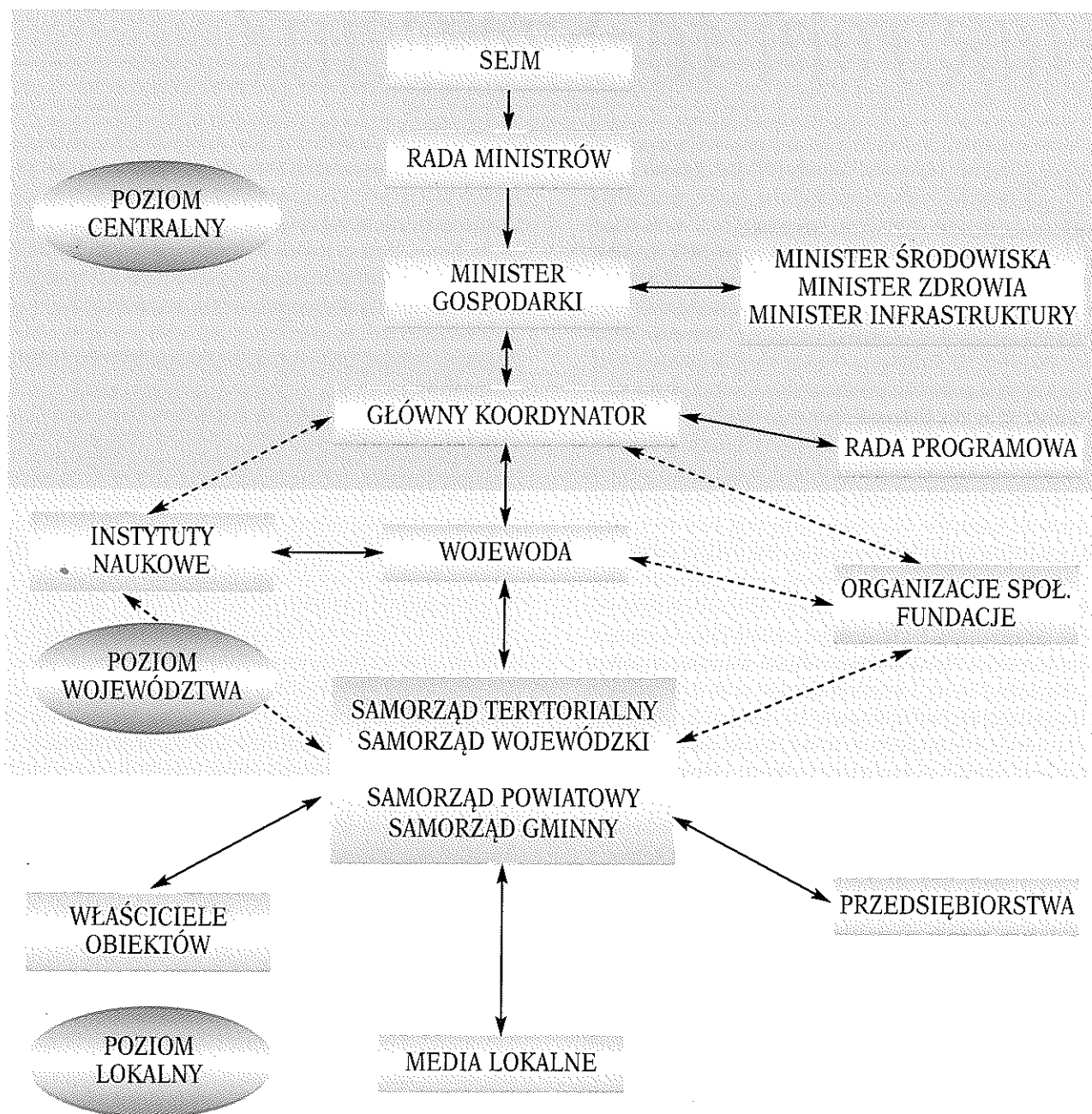
Programem objęte zostaną obszary dotyczące:

- stopniowej eliminacji dopuszczonych do produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest;
- ograniczania uciążliwości wyrobów użytkowanych od dawna;
- unieszkodliwiania wyrobów, których stan techniczny nie pozwala na dalsze użytkowanie;
- budowy składowisk odpadów azbestowych oraz ich zabezpieczeniu przed powtórny skażeniem środowiska;
- unieszkodliwiania odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach należących do podmiotów gospodarczych i innych jednostek (w tym jednostek samorządu terytorialnego).

Przyjęto następujące założenia:

- w Polsce około 85 proc. azbestu znajduje się w wyrobach budowlanych;
- usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest działalnością remontowo-budowlaną i przynieść powinna znaczne ożywienie gospodarcze w dziedzinie budownictwa i produkcji materiałów budowlanych;
- dla podniesienia rangi programu oraz jego właściwego przedstawiania w mediach publicznych, duże znaczenie – również inspirujące – mieć będzie finansowanie z budżetu państwa;
- powinien powstać rynek usług kredytowo-bankowych dla obsługi nowych klientów z atrakcyjnymi ofertami dla mniej zamożnych właścicieli obiektów budowlanych;
- powstaną znaczne dochody z podatku i opłat z tytułu usuwania wyrobów zawierających azbest, a także ich składowania jako odpadów. Do obliczeń przyjęto istniejące stawki podatku VAT i stawki podatku dochodowego, oraz przewidywania kształtowania się wysokości podatku dochodowego w latach przyszłych;
- ze względu na planowany wzrost miejsc pracy uzasadnionym staje się postulowanie wsparcia ze środków Funduszu Pracy, np. w formie dofinansowania szkoleń, refundacji opłat na rzecz ZUS i inne;
- konieczność ratyfikacji przez Polskę Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) z 1986 r. oraz dosto-

PROJEKT ZARZĄDZANIA NARODOWYM PROGRAMEM USUWANIA AZBESTU

sowania się do wymagań dyrektyw dotyczących azbestu, których stosowanie stanowić będzie obowiązek po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Zasadnym jest zatem podejmowanie działań w celu uzyskania wsparcia z funduszy unijnych oraz innych funduszy zagranicznych;

- nadrzędne znaczenie ma ograniczenie wzrastającej ilości zachorowań i zgonów w Polsce (analogicznie jak w Europie), wywoływanych szkodliwością azbestu. Potrzeba ochrony zdrowia i życia ludności zasadnym czyni skierowanie środków z funduszy ekologicznych na wsparcie programu, według zasad obowiązujących oraz tych, które dopiero powstaną.

Wytyczne dla jednostek samorządu terytorialnego

Zgodnie z art. 14 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 r. o odpadach na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym opracowywane są plany gospodarki odpadami. Azbest oraz wyroby zawierające azbest zaliczone zostały do odpadów niebezpiecznych, dlatego też w planach tych winny znajdować się stosowne zapisy dotyczące ich usuwania.

(Ciąg dalszy na str. 13)

Jak robi to Szczecin?

Program „Szczecin bez azbestu” jest jednym z najbardziej zaawansowanych w kraju programów usuwania wyrobów azbestowych z zabudowań miejskich. Celem zainicjowanego w 2001 r. projektu jest opracowanie i wdrożenie długofalowego planu usuwania azbestu z zabudowy miejskiej Szczecina poprzez kompleksową pomoc w demontażu, transporcie i usuwaniu odpadów azbestowych. Inicjatywa dotyczy nie tylko azbestu znajdującego się w pokryciach dachowych (eternitu), ale też znajdującego się w innych materiałach, np. okładzinach izolacyjnych, ociepleniowych i zabezpieczeniach przeciwogniowych.

24 września 2001 r. podjęta została uchwała Rady Miasta Szczecina w sprawie Ramowego programu likwidacji azbestu z zabudowy miejskiej Szczecina. - Uchwałę tę podjęto na 8 miesięcy przed wejściem w życie ogólnopolskiego „Programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych stosowanych na terytorium Polski, – mówi podinspektor Aleksander Olszanowski z Biura Zarządu Miasta Urzędu Miejskiego w Szczecinie. – Po przeprowadzeniu akcji informacyjnej oraz wstępnych badań terenowych wiemy, iż właściciele i zarządcy nieruchomości wyrażają zainteresowanie lokalnym programem i są pozytywnie nastawieni do jego realizacji. Realizacja programu potrwa do 30 najbliższych lat – tak jak zakłada to program Ogólnopolski, tyle wynosi bowiem przeciętny okres trwałości materiałów azbestowych.

Szczeciński program ma charakter lokalny jest jednak spójny z założeniami programu ogólnopolskiego. W etapie I założono przede wszystkim inwentaryzację obecności azbestu na terenie miasta, ponieważ wiedza o tym ile azbestu, w jakiej postaci i stanie oraz gdzie jest on zlokalizowany, była dotychczas niewielka. We współpracy z pracownikami Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi i Energii Odnawialnej PAN z Krakowa przeprowadzono badania ankietowych na terenie Szczecina, określono możliwości składowania azbestu, opracowano koncepcję utworzenia specjalistycznego laboratorium analitycznego oraz oszacowano koszty związane z utylizacją zidentyfikowanej ilości odpadów azbestowych. Drugi etap programu zakłada analizę otrzymanych w pierwszym etapie wyników, przygotowanie długoletniego programu pn. SZCZECIN BEZ AZBESTU oraz pozyskanie środków finansowych. W trzecim etapie zorganizowane zostanie zaplecze techniczne, prowadzona będzie systematyczna inwentaryzacja azbestu oraz usuwanie, transport i składowanie odpadów azbestowych. W tym czasie powstanie też laboratorium analiz i ekspertyz, aktualizowana będzie baza danych o budynkach zawierających azbest, zdobywane będą środki na bieżącą realizację programu.

Szczecin i województwo zachodnio-pomorskie nie jest regionem szczególnego zagrożenia, takiego, jakimi są miejscowości, w których istniały zakłady produkujące wyroby azbestowe. Nie oznacza to jednak, że zagrożenia nie ma. Badania ankietowe przeprowadzone w Szczecinie, skierowane do właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorstw

W ramach I etapu programu przeprowadzono poniższe czynności.

- 1) Przeanalizowano materiały znajdujące się w posiadaniu Urzędu Miasta.
- 2) Opracowano materiały i przeprowadzono warsztaty szkoleniowe w zakresie ustawodawstwa oraz specyfiki problemu azbestowego w dniach 20.06 i 02.10 br., na które zaproszono m.in.: zarządców, rzeczoznawców, pośredników nieruchomości, pracowników administracji samorządowej, przedstawicieli SANEPID-u, lekarza wojewódzkiego, organizacje ochrony środowiska, przedstawicieli WFOŚiGW, Pracowniczych Ogrodów Działkowych, spółek miejskich, przedsiębiorców oraz mediów.
- 3) Opracowano 2 wzory ankiet skierowanych do indywidualnych użytkowników domów jednorodzinnych, podmiotów instytucjonalnych oraz skróconą wersję ankiety do zamieszczenia w prasie.
- 4) Przeprowadzono akcję informacyjną o programie i prowadzonych badaniach ankietowych przez umieszczenie plakatów informacyjnych w środkach komunikacji miejskiej, zamieszczono artykuły w prasie lokalnej oraz na bieżąco współpracowano z mediami (prasa, radio).
- 5) Określono ilość materiałów azbestowych znajdujących się w granicach administracyjnych Gminy Miasto Szczecin.
- 6) Opracowano strukturę danych, uzyskane dane z ankiet wprowadzono do bazy danych umożliwiającej ich przedstawienie w formacie MapInfo (na mapie).
- 7) Przedstawiono koncepcje funkcjonowania specjalistycznego laboratorium.
- 8) Zbadano możliwości składowania i czasowego magazynowania wyrobów azbestowych na terenie Gminy Szczecin i poza nią wraz z oszacowaniem kosztów składowania i magazynowania.
- 9) Przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców Szczecina i instytucji.

i instytucji wykazały, iż na terenie Gminy Miasto Szczecin znajduje się 1.700 ton wyrobów zawierających azbest, w tym 108 tys. m² płyt dachowych i lekkich płyt izolacyjnych. W zabudowie jednorodzinnej znajduje się 29 tys. m² wyrobów zawierających azbest, wśród nich 92% (27 tys. m²) to płyty fałiste. Z ankiet wynika, że 40% wyrobów ma strukturę rozluźnioną, są to głównie dachy starsze niż 20 lat. Mając zapewnienie refundacji kosztów zdjęcia i wywiezienia na składowisko odpadów azbestowych 39% ankietowanych osób zdecydowałoby się na wcześniejszy remont.

W obiektach instytucjonalnych stwierdzono obecność 1.380 ton wyrobów azbestowych, w tym rury w sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, pokrycia dachowe i płyty izolacyjne. Badaniem objęto 100% placówek oświatowych, a także zasób miasta, spółdzielnie mieszkaniowe i przedsiębiorstwa.

Obecnie zrealizowany został w całości pierwszy etap programu, który medialnie funkcjonuje pn. „Szczecin bez azbestu”. Analizowane są dane ankietowe. Przeprowadzone zostały dwa szkolenia dla przedstawicieli instytucji zarządzających nieruchomościami i spółdzielni mieszkaniowych, rzeczoznawców i pośredników, instytucji miejskich i administracji samorządowej - by zapoznać ich z problemem obecności azbestu w zabudowie miejskiej. Zgodnie z rozp. Ministra Gospodarki

z dn. 14.08.1998 r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest koszty związane z usunięciem odpadów azbestowych ponosi właściciel lub zarządca nieruchomości. W celu wsparcia osób mieszkających na takich nieruchomościach Miasto planuje pozyskiwanie środków na wdrożenie programu. Potencjalnie istnieje możliwość pozyskania środków w ramach programu ISPA jednak skala problemu w Szczecinie jest zbyt mała (koszt inwestycji musiałby wynieść co najmniej 5 mln euro), tak więc składane będą wnioski do polskich instytucji finansowania ochrony środowiska – Narodowego, Wojewódzkiego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, EkoFunduszu oraz sponsorów prywatnych. Być może uruchomienie ogólnopolskiego programu stworzy inne możliwości dofinansowania. Koszty złożenia azbestu na składowisko nie są bowiem niskie - wynoszą od 400 do 1.000 zł/tonę, w zależności od stanu, w jakim on się znajduje i jaka jest struktura przywiezionych odpadów. Do pozostałych kosztów należą prace demontażu, opakowania i transportu wykonywane przez wyspecjalizowane firmy, co w efekcie kreuje koszt, na którego poniesienie nie jest stać przeciętnego mieszkańca.

Monika Romańska

Tekst udostępniony przez Urząd Miasta Szczecina

(Ciąg dalszy ze str. 11)

Samorządy zobligowane są do szeregu działań według następującego podziału:

Samorząd gminny

1. Wypełnienie przez właścicieli obiektów budowlanych "arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania", zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dn. 14.08.1998 i złożenia ich do właściwego urzędu. Szczególną uwagę zwrócić należy na prawidłowy opis obiektów publicznych (drogi, place, szkoły, przedszkola, żłobki, szpitale, domy kultury itp.), które w przyszłości będą mogły korzystać finansowo ze wsparcia z zewnątrz i których oczyszczenie powinno nastąpić w pierwszej kolejności;
2. Sporządzenie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, w układzie trzech grup pilności, jak w arkuszach ocen
3. Przekazanie zebranych informacji do urzędu nadzoru budowlanego w powiecie

Samorząd Powiatowy

1. Ustalenie ośrodka dyspozycyjno-kontrolnego do nadzoru realizacji programu na terenie powiatu oraz dla podejmowania i koordynowania decyzji strategicznych i finansowych; koordynacja działań gmin w powiecie;
2. Opracowanie danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów azbestowych na terenie powiatu i każdej gminy, w tym opracowanie załączników mapowych;
3. Sukcesywne dokonywanie przeglądu technicznego obiektów;
4. Ustalenie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu;
5. Wystąpienie do odpowiednich jednostek o przeprowadzenie monitoringu zagrożonych rejonów i ustalenia

stopnia emisji pyłu i włókien;

6. Przedstawienie wyników monitoringu na mapie powiatu; podejmowanie – w razie potrzeby – działań administracyjnych w stosunku do właścicieli i zarządców zagrożonych obiektów;
7. Opracowanie programu usuwania azbestu na terenie powiatu w okresie założonych 30 lat;
8. Inicjowanie związków gmin dla budowy składowisk odpadów zawierających azbest; poszukiwanie inwestorów i podejmowanie inicjatyw lokalizacyjnych;
9. Współpraca z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów azbestowych, prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie opłat za składowanie odpadów;
10. Opracowanie i wydawanie odpowiednich zaleceń i wytycznych dla gmin, administracji osiedli mieszkaniowych i obiektów komunalnych dotyczących sposobów bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Samorząd wojewódzki i wojewoda

1. Ustalenie ośrodka dyspozycyjno-kontrolnego do nadzoru realizacji programu na terenie województwa oraz dla podejmowania lub koordynacji decyzji strategicznych i finansowych;
2. Opracowanie planu sytuacyjnego rozmieszczenia wyrobów azbestowych na terenie województwa;
3. Zlokalizowanie rejonów szczególnego zagrożenia dla mieszkańców przez emisję pyłu azbestowego, na podstawie informacji przekazanych przez samorządy powiatowe, wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, sanepidy, ośrodki naukowe;
4. Opracowanie 30-letniego "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium województwa".

Awapol - Pentagon Plastics Sp. z o.o.
43-300 Bielsko-Biała, ul. Wyzwolenia 63
tel./fax (033) 496 18 60, 496 18 61
e-mail: zarzad@awapol.pl
e-mail: biuro@awapol.pl
http://www.awapol.pl

Generalny Przedstawiciel
Pentagon Plastics n.v.
systemy hydroizolacyjne

System zabezpieczania płyt azbestowo-cementowych oraz wyrobów zawierających azbest **FIBRELOCK-FIRECHECK**

Na co stosować???

System **FIBRELOCK I FIRECHECK** przeznaczony jest do zabezpieczania dachów i elewacji wykonanych z płyt azbestowo-cementowych. Zabezpiecza je przed uwalnianiem się szkodliwych włókien i pyłów azbestowych do środowiska na skutek czynników atmosferycznych, chemicznych i mechanicznych uszkodzeń.

Przeznaczony również do wzmacniania i powierzchniowego uszczelniania słabych i rozwłóknionych podłoży zawierających azbest.

Gdzie?

System ten można stosować do zabezpieczania wyrobów azbestowo-cementowych zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz obiektu.

Stosowany do wyrobów tzw. twardych (elewacyjne lub dachowe płyty azbestowo-cementowe), na podłoża „miękkie” (wełny z włóknami azbestowymi, sznury, tynki zawierające azbest, izolacje gipsowo-azbestowe na rurach i tkaniny).

Jaki?

FIRECHECK jest twardym i o wysokiej trwałości emulsyjnym związkiem kopolimerowym, który charakteryzuje się znakomitą odpornością na działanie ognia. Zastygły tworzy substancję wodoszczelną i odporną na wpływ warunków atmosferycznych tworząc jednocześnie skuteczną izolację paroszczelną.

Materiał nietoksyczny, bezpieczny dla środowiska naturalnego.

Wodorozcieńczalny - nie zawiera rozpuszczalników organicznych ani syntetycznych. Odporny na działanie olejów, smarów, chemikaliów, zanieczyszczeń przemysłowych,

kwaśnych deszczy, na pęknięcie, tworzenie się pęcherzy i łuszczenie.

Dopuszczalne temperatury od -50 st. C. do +100st.C.

Skuteczność wiązania włókien azbestu na płycie azbestowo-cementowej zabezpieczonej systemem **FIBRELOCK-FIRECHECK** (krotność zmniejszenia się emisji) określono w Aprobacie Technicznej ITB liczbą „>6”

Dopuszczalna norma polska „>2”

Jak i czym??

Powierzchnie przeznaczone do zabezpieczania pokrywa się preparatem **FIBRELOCK**, który wiąże wolne włókna i umożliwia bezpieczne pozbycie się zanieczyszczeń w sposób mechaniczny.

Kolonie grzybów i alg neutralizowane są za pomocą środka o nazwie **PP BIOWASH**. Na oczyszczoną powierzchnię nanosi się powtórnie **FIBRELOCK** w celu głębokiej penetracji i związania włókien. Na tak przygotowaną powierzchnię nanosi się **FIRECHECK**

Produkty łatwe do nakładania zarówno za pomocą szczotki, wałka malarskiego i natrysku.

Ile wytrzyma?

System **FIBRELOCK I FIRECHECK** posiada 10 letnią gwarancję skuteczności popartą polisą ubezpieczeniową.

Prezentowana w artykule technologia zabezpieczania wszystkich powierzchni azbestowych i azbestowo-cementowych opracowana została przez belgijską firmę **PENTAGON PLASTICS NV**. Uzyskała certyfikaty Zachodnich Instytutów Badawczych oraz Aprobate Instytutu Techniki Budowlanej w Warszawie NR. AT-15-4321/2000 oraz Zakładu Ochrony Środowiska ITB NS534/P/98 – badanie skuteczności zabezpieczenia przed emisją azbestu płyty azbestowo-cementowe.

Generalny Dystrybutor na Polskę:

AWAPOL- Pentagon Plastics Sp. z o.o.

ul. Wyzwolenia 63, 43-300 Bielsko-Biała

Prezes Zarządu: **Krystyna Okamfer**

Słowo azbest pochodzi od greckiego „azbestos” i znaczy niezniszczalny.

Fibrelock–Firecheck

Zabezpieczanie a usuwanie wyrobów zawierających azbest

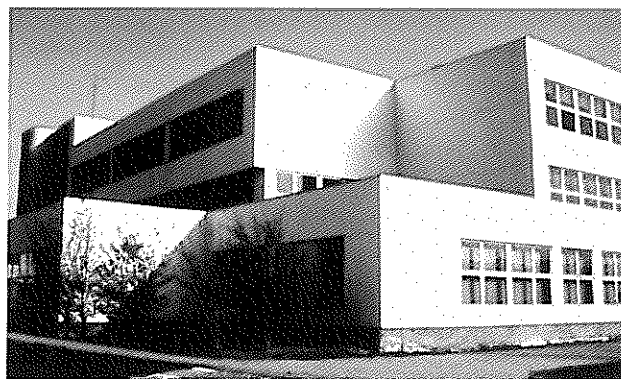
W Polsce w latach 60 i 70 wyroby zawierające azbest były powszechnie stosowane w budownictwie, a wśród ponad 5 tys. zarejestrowanych produktów z udziałem tego surowca, można wyszczególnić wyroby azbestowo-cementowe (płyty eternitowe dachowe i elewacyjne, rury ciśnieniowe), wyroby izolacyjne, wyroby cierne, uszczelniające (do uszczelniania części pracujących w wysokich temperaturach), wyroby hydroizolacyjne (lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, papa dachowa, filtry, wypełniacze lakierów itp.). Zawierają one od 15 do 40 % azbestu. Niebezpieczeństwa związane z azbestem są dzisiaj dobrze znane, a powiązanie pomiędzy wdychaniem włókien azbestu z powietrza i chorobami takimi jak międzybłonniak, azbestoza i pewnymi formami raka udowodnione i uznawane od wielu lat na całym świecie.

Wiodące organizacje Ochrony Środowiska na całym świecie doprowadziły do zatwierdzenia nowych ustaw i zalecanych procedur preferujących zabezpieczanie jako najlepszą i najbezpieczniejszą metodę. Obowiązujące w Polsce Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 roku wyraźnie mówi, że „celem bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest jest m.in. pokrywanie powierzchni zawierających azbest szczelną powłoką z głęboko penetrujących środków wiążących azbest, posiadających odpowiednią aprobatę techniczną”.

Zabezpieczanie

Zabezpieczanie jest formą unieszkodliwiania azbestu, które pozwala materiałowi pozostać na swoim miejscu (w ten sposób obniżając możliwość naruszenia materiału), wykluczając szansę wydostawania się włókien do atmosfery. Zabezpieczanie jest bezpieczniejsze i mniej kosztowne niż usuwanie i idące za tym zagrożenia. Nieodpowiednie usuwanie może bowiem stworzyć niebezpieczną sytuację tam gdzie jej nie było.

Z natury swojej usuwanie azbestu doprowadza do wzrostu poziomu włókien w powietrzu. Ogólnie mówiąc, jeśli materiał zawierający azbest jest w dobrym stanie nie należy go usuwać a zabezpieczać. Amerykańska Agencja Ochrony Środowiska (EPA) uznała, że „wiele milionów dolarów zostało zmarnowane na niepotrzebne operacje usuwania azbestu”.

Koszty – porównanie

Zabezpieczanie jest metodą znacznie tańszą. Za zdjęcie i utylizację pokrycia azbestowo-cementowego z dachu domu jednorodzinnego o powierzchni 110 m kw. (1650kg) trzeba zapłacić od 5700 do 6600 zł (zdjęcie płyt, transport na składowisko – ok.300 km, złożenie na składowisko). Do tej kwoty należy doliczyć wykonanie nowego pokrycia dachowego oraz badania monitoringu pylenia.

Za zabezpieczenie połaci dachowej o powierzchni 110 m kw. w systemie FIBRELOCK–FIRECHECK zapłacimy 5100 zł. To kwota ostateczna i nie doliczamy już żadnych pochodnych.

Zadaniem systemu FIBRELOCK-FIRECHECK jest skuteczne wiązanie włókien azbestowych poprzez głęboką penetrację, zabezpieczając przed starzeniem się powierzchni oraz ścieraniem. Pozostawia kolorowy i estetyczny wygląd dachów i elewacji. W przypadku złego stanu technicznego obiektu, remontu lub jego rozbiórki, gdy azbest musi być usunięty, należy zabezpieczyć wyrób FIBRELOCK-iem, czyli środkiem impregnującym, który pozwala na wnikanie w głąb materiału, ograniczając do minimum uwalnianie włókien przez wiązanie ich ze sobą.

Koszt unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest stanowi duże obciążenie dla potencjalnego Inwestora, który w większości oczekuje udziału budżetu państwa.

Tak więc, uwzględniając wszystkie koszty związane z usuwaniem, wywozem, składowaniem, monitoringiem pylenia i wykonaniem nowego dachu czy elewacji, to zabezpieczenie stanowi 30% ceny.

Krystyna Okamfer

Autorka jest Prezesem Zarządu
firmy AWAPOL-PENTAGON PLASTICS sp. z o.o.

Deitermann Superflex FDF

Płynna folia uszczelniająca powierzchnie dachowe oraz wiążąca włókna azbestowe.

Nie od dzisiaj znany jest problem azbestu, który w budownictwie stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego. Alternatywą stała się masa Superflex FDF firmy DEITERMANN, przeznaczona do zabezpieczania powierzchni betonowych i azbestowo-cementowych, która wiąże włókna azbestowe.

Materiałom uszczelniającym, stosowanym do renowacji dachów, stawia się wysokie wymagania. Dotyczy to szczególnie dachów bitumicznych i azbestowo-cementowych. Zadaniem nowej powłoki ochronnej jest przerwanie procesu starzenia się powierzchni dachowych oraz – w przypadku użytych materiałów azbestowych – skuteczne wiązanie włókien. Firma DEITERMANN zajęła się problemem związanym z renowacją dachów. Wynikiem całego szeregu długoletnich badań jest Superflex FDF. Bardzo elastyczna płynna folia posiada wszystkie właściwości, które przyczyniają się do tego, że preparat ten chroni dachy bitumiczne, metalowe oraz dachy wykonane z płyt azbestowo-cementowych przed działaniem procesu wietrzenia. Upiększająca i refleksyjna powłoka wykonana z materiału Superflex FDF spełnia wszystkie wymogi stawiane poszyściom dachowym. Układa się ją na całej połaci dachu, w taki sposób, że nie powstają żadne spoiny. Przenosi ona naprężenia termiczne od – 30 do + 100 stopni Celsjusza (wydłużenie przy zerwaniu 350 proc.).

Superflex FDF uszczelnia, chroni, pielęgnuje i upiększa

Preparat Superflex FDF charakteryzuje się szczególnymi właściwościami:

- ☛ daje nakładać się wałkiem, pędzlem oraz można go natryskiwać;
- ☛ można go używać bezpośrednio z pojemnika – jest jednoskładnikowy;
- ☛ daje powłokę wolną od szwów, spoin i styków;
- ☛ można go układać na połaciach dachowych o dowolnym pochyleniu, a także na powierzchniach pionowych (np. elewacje);
- ☛ wiąże skutecznie włókna azbestowe;
- ☛ jest bardzo elastyczny i ma zdolność do pokrywania rys (wydłużenie przy zerwaniu 350 proc.);
- ☛ jest odporny na starzenie się;
- ☛ jest odporny na działanie podmuchu ognia i posiada zdolność samogaśnięcia;
- ☛ jest odporny na działanie promieniowania ultrafioletowego (nie trzeba stosować posypki mineralnej);
- ☛ jest odporny na działanie gazów przemysłowych i na naprężenia termiczne;

☛ posiada aprobatę techniczną ITB: AT-15-4591/2000.

Podłoża

Na podłoża nadają się powłoki bitumiczne, płyty azbestowo-cementowe, cynk, aluminium, beton i jasty. W przypadku renowacji dachów z eternitu szczególnie polecamy nasz preparat Superflex FDF, który przerywa uwalnianie się włókien azbestu. Wszystkie podłoża muszą być suche, nośne i wolne od zabrudzeń, kurzu, luźnych cząstek, oleju lub innego tłuszczu. Stare dachy czyści się stosując odpowiednie metody (np. metodę firmy Oertzi, Ammersbek). W celu wzmocnienia podłoży chłonnych należy podłoża te zagruntować preparatem Euroalan TG2 lub Superflex V. Na bitumicznej powierzchni dachu oraz na cynku i aluminium wykonuje się gruntowanie przy użyciu preparatu Superflex V.

Po nałożeniu włókniny elastycznej nr 1, w jeszcze świeżej masie, powierzchnię dachu pokrywa się warstwą preparatu Superflex FDF. Nawet w miejscach problematycznych zachowuje on szczelność. Po całkowitym wyschnięciu warstwy gruntującej, preparat Superflex FDF nakłada się pędzlem lub wałkiem lub przy użyciu sprzętu natryskującego typu „airless”.

W przypadku występowania podłoży „krytycznych” zaleca się zastosowanie wkładki z włókniny elastycznej nr 1. Włóknina ta wzmacnia odporność powłoki na zarysowanie. Szczeliny dylatacyjne na powierzchni dachu, pokrywa się taśmami uszczelniającymi Superflex 100/5. Taśmy te przykleja się preparatem Superflex FDF.

Miejsca problematyczne

Połączenia różnych materiałów w obrębie dachu są od dawna przyczyną wielu problemów powstających w trakcie wykonywania uszczelnień. Konstrukcyjnie uwarunkowane szczeliny występujące w budowlach przykrywane są szczelnymi i elastycznymi taśmami Superflex B240 i B400. Renowację szczelin dylatacyjnych na powierzchni dachu wykonuje się przy użyciu taśmy Superflex 100/5, wtapiając ją w uszczelnienie dachowe wykonywane z preparatu Superflex FDF.

Superflex FDF to kolorowy dach

Ogromnym obszarem stosowania dachów falistych z płyt cementowo-azbestowych są tereny wiejskie oraz obiekty przemysłowe. Często spotykany jest eternit, również jako płyta osłonowa w elewacjach budynków. Możliwość wyboru barwy powoduje, że smutną szarą powierzchnię dachu lub elewacji można zamienić na powierzchnię kolorową.

Składowanie – stan i potrzeby

Z usuwaniem wyrobów zawierających azbest nierozdzielnie związany jest proces powstawania odpadów. Jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów z azbestem jest ich składowanie. Dla orientacyjnego określenia potrzeb w zakresie przygotowania miejsc do ich składowania, należy założyć ilość wyrobów z azbestem usuwanych w ustalonych przedziałach czasowych, a tym samym ilość powstających odpadów, w które przekształcają się demontowane wyroby.

Problem unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest składowanych na istniejących i nowych składowiskach, zostanie rozwiązany w ramach wdrożenia Dyrektywy Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów. Wynikiem tymczasowo zamkniętych negocjacji akcesyjnych w obszarze "Środowisko" jest między in-

nymi wynegocjowany trzyletni okres przejściowy dotyczący art. 14 c (§2, 3, 4, 6) ww. dyrektywy, który stwarza możliwość osiągnięcia zgodności parametrów technicznych istniejących składowisk odpadów z wymaganiami dyrektywy do dnia 1 lipca 2012 r. Oznacza to, że istniejące wysypiska nie spełniające wymagań dyrektywy zostaną zmodernizowane najpóźniej do tej daty. Nowe składowiska odpadów azbestowych spełniać winny wymagania konstrukcyjne dyrektywy z chwilą ich zakładania. Do końca 2002 r. powinien być w związku z tym przedstawiony szczegółowy plan implementacyjny dyrektywy 99/31 WE w sprawie składowania odpadów. Dostosowanie do wymagań prawa wspólnotowego w zakresie gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi (m.in. azbestem) zaliczone zostało do priorytetów NPCC w obszarze środowiska.

Potrzebna ilość składowisk w układzie wojewódzkim do lokowania odpadów azbestowych w latach 2003-2032

	2003-2012			2013-2022			2023-2032		
	1 ha	2 ha	5 ha	1 ha	2 ha	5 ha	1 ha	2 ha	5 ha
Dolnośląskie	1	1			1			1	
Kujawsko-pomorskie	1	1		1	1		1	1	
Lubelskie		2	1	1	1	1			1
Lubuskie	1			1			1		
Łódzkie	1	2			2			2	
Małopolskie	2	1			2			1	
Mazowieckie		1	2			2	2		1
Opolskie		1		1					
Podkarpackie	1	1		1	1		1		
Podlaskie		2				1		2	
Pomorskie	2			1	1			1	
Śląskie	1	1			2			2	
Świętokrzyskie	1	1			2			1	
Warmińsko-mazurskie	1	1		1	1			1	
Wielkopolskie	1	1			2			2	
Zachodniopomorskie	2			1	1		1		
Suma	15	16	3	6	17	4	6	14	2
Razem		34			29			21	

Przy założeniu usuwania wyrobów zawierających azbest do końca 2032 r. za wystarczające dla potrzeb programu uznano podzielenie 30-letniego okresu na trzy podokresy (lata 2003-2013, 2013-2022, 2023-2032). Przy uwzględnianiu z kolei zasad usuwania wyrobów zawierających azbest oraz wymogów składowania odpadów zawierających azbest, przyjęto założenie składowania płyt w pakietach z tkaniny syntetycznej oraz odpadów w postaci kałkowej w workach z tkaniny syntetycznej (tzw. big bag). Zakładając, że średnia objętość jednej tony składowanych odpadów wyniesie 0,82 m sześć. założono, że jej całkowita wartość osiągnie 12,7 mln m sześć. To 17 proc. mniej niż gdyby składowano je na paletach.

Nierównomierne rozłożenie ilości zastosowanego azbestu i dotychczasowych możliwości składowania odpadów tego typu powoduje, że w każdym województwie ilość ta jest różna, i to nie tylko z powodu mniejszej lub większej powierzchni czy mieszkańców. Dlatego budowa infrastruktury potrzebnej dla obsłużenia programu opierać się będzie na budowach:

- dużych, "centralnych" składowisk o powierzchni ok. 10 ha dla potrzeb regionu lub znacznej jego części;
- średnich składowisk o powierzchni ok. 5 ha;
- budowie małych składowisk o powierzchni do 2 ha lokalizowanych np. przy istniejących składowiskach komu-

nalnych, na wydzielonych częściach z możliwością rozbudowy, pozwalającą na składowanie odpadów w kolejnych dekadach.

Jako optymalną głębokość składowania powinno się przyjąć zasadę ośmiometrowych, warstwowo układanych odpadów, przedzielanych – po wypełnieniu się do tego poziomu – dwumetrową warstwą gruntu. Pojemność składowisk potrzebnych do unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych wynika z objętości wyrobów wymagających usunięcia, natomiast ilość składowisk i ich lokalizacja zależy od decyzji organów samorządu powiatowego i gminnego. Zakłada się, że w latach 2003-2032 niezbędne będą 84 składowiska o powierzchni od 1 do 5 ha zlokalizowane na terenie całego kraju. Obecnie jest ich zaledwie osiem, z których tylko jedno (składowisko Izopol S.A. w Trzemesznie) profesjonalnie przygotowane jest do składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Jako jedyne też odpowiada europejskim wymaganiom dotyczącym zabezpieczenia środowiska. Zmora, z którą próbuje się ze zmiennym skutkiem walczyć, jest mnogość dzikich składowisk azbestu. Znajdują się one niejednokrotnie w pobliżu skupisk ludzkich, zagrażając tym samym mieszkańcom.

(materiał powstał na podstawie informacji zawartych w Narodowym Programie Usuwania Azbestu)

Przepisy UE dotyczące azbestu

Dyrektywą Rady 87/217/EEC z 19.03.87 w sprawie zapobiegania i ograniczenia zanieczyszczenia środowiska przez azbest, na państwa członkowskie nałożony został obowiązek zapewnienia, że tak jak jest to praktycznie wykonalne, zapobiegać się będzie emisjom azbestu do powietrza, wody oraz powstawaniu odpadów azbestu stałego, poprzez redukcję u źródła. Ustalona została dopuszczalna wartość dla emisji do powietrza. Dyrektywą objęto krokidolit, aktynolit, antofilit, chryzolit, amozyt i tremolit. Ciekłe odpływy z wytwórni azbestowego cementu, papieru i płyt muszą być poddane recyklingowi. Jeśli recykling z wytwórni cementu azbestowego nie jest "ekonomicznie wykonalny", to zawartość azbestu w odpadach nie może przekroczyć 30 g/m³.

Praca z produktami azbestowymi i rozbiorka budynków nie może powodować znacznego zanieczyszczenia środowiska włóknami lub pyłem azbestowym. W trakcie transportu i składowania odpadów nie mogą być uwalniane włókna i pyły azbestowe i nie mogą być rozlane płyny zawierające włókna azbestowe. Odpady muszą być obrabiane, pakowane lub okryte w taki sposób, żeby nie zdarzały

się uwolnienia z składowisk. W dyrektywie podane zostały metody monitoringu zrzutów do powietrza i wody.

Od czasu przyjęcia tej dyrektywy większość państw członkowskich zakazała oddzielania i stosowania azbestu. Wiele z wymagań dyrektywy jest teraz przestarzałych i mniej restrykcyjnych niż istniejące instrumenty krajowe. Ponieważ dyrektywa nakazuje wymagania minimalne, przy wdrażaniu tej dyrektywy państwa – opierając się na podstawie przyjętych dowodów naukowych – mogły stosować ostrzejsze środki i większość z nich tak właśnie postąpiła.

Autorzy tych rozwiązań mając świadomość, że rozbiorka lub usunięcie struktur zawierających azbest będzie wymagać dużych inwestycji kapitałowych, wprowadzili zapisy zalecające sporządzanie strategii oceny najpilniejszych interwencji. Dyrektywa nałożyła na kraje członkowskie opracowanie procedur oceny zagrożenia dla tego zagadnienia oraz procedur bezpiecznej naprawy, utylizacji i składowania. Wszelkie zaś narodowe i lokalne plany zagospodarowania odpadów, muszą obejmować również potrzebę stworzenia obiektów bezpiecznego usuwania odpadów zawierających azbest.

Mimo tak poważnej problematyki i dowiedzionych negatywnych skutków

*Radosnych Świąt Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego 2003 Roku
Życzę Państwu, aby czas Bożego Narodzenia był dla Was i Wasych rodzin źródłem spokoju
i odpoczynku w rodzinnym gronie. Niech nadchodzący Nowy 2003 Rok przyniesie
Państwu nowe siły i wytrwałość w pracy na rzecz naszych środowisk
i wspólnot rodzinnych, gminnych, powiatowych, wojewódzkich*

Kazimierz Barczyk

Federacja Związków Gmin i Powiatów RP

Federacja Związków Gmin i Powiatów RP jest największą organizacją samorządu terytorialnego w Polsce - zreszta prawie 20 regionalnych związków i stowarzyszeń, które skupiają łącznie około 1000 gmin i powiatów. Przewodniczącym FZGiP RP jest Kazimierz Barczyk. W ramach działalności na rzecz samorządu terytorialnego Federacja prowadzi działalność informacyjną, szkoleniową i wydawniczą. Pośredniczy w kontaktach gmin i powiatów z administracją rządową, przygotowuje i opiniuje projekty ustaw oraz innych aktów prawnych związanych z działalnością samorządów.

W bieżącej działalności Federacja jest organizatorem licznych spotkań przedstawicieli gmin, powiatów i województw z całego kraju, na których omawiana jest problematyka działalności samorządów lokalnych na płaszczyźnie prawa, ekonomii, ochrony środowiska, integracji z Unią Europejską, polityki regionalnej, przepływu informacji, pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, turystyki i sportu, etc.

W trakcie realizowanego przez Federację Programu Promocji Reform Ustrojowych Państwa w latach 1998-1999 zorganizowanych zostało kilkadziesiąt konferencji, szkoleń i seminariów poświęconych kształtowi i zasadom reform ustrojowych i społecznych, które łącznie zgromadziły ponad 20 tys. osób. Zorganizowana w grudniu 1998 roku I Ogólnopolska Konwencja Przewodniczących Rad Gmin, Rad Powiatów i Sejmików Województw w Sali Obrad Sejmu RP, z udziałem 1500 samorządowców, została ogłoszona uroczystą inauguracją działalności samorządu terytorialnego w nowym kształcie.

Federacja reprezentuje polskie samorządy w kontaktach międzynarodowych. Uczestniczy w pracach Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR - Council of European Municipalities and Regions). Jest m.in. członkiem ELANET (European Local Authorities Telematic Network Initiative) - działającej w ramach CEMR europejskiej inicjatywy na rzecz rozwoju sieci informatycznych samorządów lokalnych. Federacja jest animatorem wspólnej wymiany doświadczeń pomiędzy samorządami państw regionu Europy Środkowej i Wschodniej oraz Europy Zachodniej i USA. W październiku 1997 r. z inicjatywy Federacji odbyła się I Konferencja Samorządów Terytorialnych Państw Europy Środkowej i Wschodniej. Federacja organizuje także pomoc dla Polaków na Wschodzie i blisko współpracuje z organizacjami polonijnymi na całym świecie.

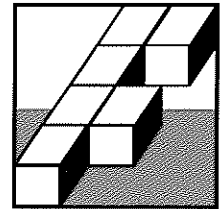
W 2001 r. Przewodniczący FZGiPRP został członkiem obradującej naprzemiennie w Warszawie i Brukseli Wspólnej Komisji Konsultacyjnej Polska-Komitet Regionów UE. Jest to pierwsza tego typu organizacja stworzona przez UE i państwo kandydujące.

W ramach działalności międzynarodowej FZGiPRP organizuje liczne spotkania i konferencje: w lipcu 2000 r. "Samorząd Polski i Włoch w perspektywie integracji europejskiej" w Rzy-

mie, w czerwcu 2001 r. "Współpraca samorządów polskich i rosyjskich - Obwód Królewiecki" w Królewcu, w lipcu 2001 r. Współpraca samorządów Polski i Litwy na drodze do zjednoczonej Europy" w Wilnie.

W ramach działań na rzecz integracji Polski z Unią Europejską w siedzibie Federacji utworzone zostało w czerwcu 1999 roku Centrum Informacji Europejskiej. Przygotowany przez Federację projekt działalności ośrodka został laureatem konkursu ogłoszonego przez Komitet Integracji Europejskiej w ramach Programu Informowania Społeczeństwa (PIS), dzięki czemu Centrum uzyskało status regionalnego ośrodka informacji europejskiej - oficjalnego przedstawicielstwa KIE w Krakowie.

W ramach działalności edukacyjnej cyklicznie organizowane są konferencje i szkolenia połączone z warsztatami praktycznymi dla przedstawicieli samorządów terytorialnych, m.in. na temat umiejętnego wykorzystywania programów pomocowych UE dla rozwoju gospodarczego gmin, powiatów i województw. Pod patronatem Federacji otwarty został przez Zakład Integracji Europejskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego nowy kierunek studiów podyplomowych "Przedsiębiorstwo i rozwój terytorialny w procesie integracji Polski z Unią Europejską". Federacja jest wydawcą periodyku "Gazeta Gmin, Powiatów, Województw RP". W latach 1998-2002 wydała ponad trzydzieści publikacji książkowych - tematycznych poradników i informatorów dla samorządu terytorialnego. Wszystkie wydawnictwa są bezpłatnie rozprowadzane do gmin, powiatów i województw.

Związki gmin i powiatów – członkowie Federacji

1. Podhalański Związek Gmin,
2. Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych,
3. Pomorskie Stowarzyszenie Gmin Wiejskich,
4. Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich
5. Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski,
6. Stowarzyszenie Gmin Mazowieckich,
7. Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich,
8. Stowarzyszenie Powiatów i Gmin Nadbużańskich
9. Śląski Związek Gmin i Powiatów,
10. Unia Miasteczek Polskich,
11. Związek Gmin Dorzecza Górnej Raby i Krakowa,
12. Związek Gmin Jurajskich,
13. Związek Gmin "Kwisa",
14. Związek Gmin Lubelszczyzny,
15. Związek Gmin "Pilica",
16. Związek Gmin "Szansa Białej Przemyski",
17. Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich,
18. Związek Miast i Gmin Morskich
19. Związek Międzygminny "Zimowa Olimpiada".

Recepta na azbest

w czterech kolorach!

SUPERFLEX FDF

- jednoskładnikowa płynna folia uszczelniająca powierzchnie dachów i elewacji
- stosowana do renowacji dachów bitumicznych, metalowych i azbestowo-cementowych
- nakłada się na całej połaci dachów i elewacji bez względu na nachylenie
- nakłada się wałkiem, pędzlem, można go natryskiwać
- przenosi naprężenia termiczne powstałe w zakresie temperatur -30°C do $+100^{\circ}\text{C}$
- posiada zdolność samogaśnięcia
- posiada zdolność wiązania włókien azbestowych

DEITERMANN

HEIDELBERGCEMENT Group

DEITERMANN Polska Sp. z o.o.

51-502 Wrocław, ul. Mydlana 7

tel. (71) 372 85 75

fax (71) 372 82 30

www.deitermann.pl

info@deitermann.com.pl

infolinia: 0800-352-603